

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

cilegij Dacheriani pag. 147. & postea in appendice libri de Primatibus titulo XIV.

CITERIORIS BRITANNIÆ. J Mirum est quod heie dicitur, Turonensi metropoli factam esse in Synodo Claromontana restitutionem citerioris Britannia. Nam ea suam Archiepiscopum per multum ævi habuit post hanc synodum, ut adnotatum est in capite XLVI. libri quinti, qua de re nos plura, Deo juvante, dicemus ad Hildebertum. Sed multa per eas tempestates decernebantur in synodis quorum usus non adeo facile obtinebat. Exemplo sit vel unicus hic canon Claromontanus. Tametsi enim Urbanus provinciam Senonensem subjecisset Lugdunensi, serò id observatum fuit. Quoad verò Britanniam, jam ostendimus sub Innocentio demum tertio eam ad officium rediisse. Et apud Beslyum in Probationibus historiae Comitum Pictavensum pag. 414. extant acta quadam, data recenter post Concilium Claromontanum, anno nimirum MDCVI. Indictione IV. VI. Non. Martij, quibus subscribit Rollandus Dolensis Archiepiscopus.

ITEM ALII CANONES CONCILII CLAROMONTANI.

Ex veteri codice MS. illustrissimi viri PETRI DE MARCA Archiepiscopi Patiensis.

VRBANVS II. IN CONCILIO CLARIMONTIS. Ea qua à sanctis patribus de simoniaco statuta sunt, nos quoque sancti Spiritus iudicio & apostolica auctoritate firmamus. Quidquid igitur in sacris ordinibus, vel in ecclesiasticis rebus, vel data vel promissa pecunia adquisitum est, nos irritum esse nullasque vires obtinere censemus. Si qui tamen à simoniaco non simoniaco ordinati sunt, siquidem probare poterint se, cum ordinarentur, eos necesse simoniacos, & si tunc pro catholicis habebantur in Ecclesia, talium ordinationes misericorditer sustinemus, si tamen laudabilis eos vita commendat. Qui vero scilicet se à simoniaco consecrari imò execrari permiserint vel passi sunt, eorum consecrationem omnino irritam esse decernimus. Quicumque sanè cupiditate parentum, cum adhuc parvuli essent, Ecclesias vel Ecclesiarum beneficia per pecunias adepti sunt, postquam eas omnino dimiserint, si canonicè in eis vivere voluerint, pro misericordia ibidem eos esse concedimus, neque pro hoc factò à sacris ordinibus remouemus, si alias digni invenimur.

Illi verò qui per se ipsos, cum jam maioris essent ætatis, nefanda cupiditate ducti, eas emerunt, si in aliis Ecclesiis canonicè vivere voluerint, servatis propriis ordinibus pro magna misericordia inibi eos ministrare permitimus. Quòd si ad alias fortasse transferri non poterunt, & in eisdem canonicè vivere promiserint, minoribus ordinibus contenti, ad sacros ordines non accedant. Salva tamen in omnibus apostolica sedis auctoritate. Si qui tamen ante empionem catholicè ordinati sunt, cum ea qua emerunt dimiserint, & vitam canonicam egerint, in suis gradibus permittantur, nisi forte ejusmodi Ecclesia sit ut ibi primum locum debeant obtinere. Primum enim vel singularem vel prapositionem vel officij locum in emptis Ecclesiis eos habere non patimur.

ET INFRA. Quamvis autem misericordia Tom. II.

intuitu, magnaque necessitate urgente, hanc in sacris ordinibus dispensationem constituerimus, nullum tamen præjudicium sacris canonibus fieri volumus; sed obtineant proprium robur, & cessante necessitate, illud quoque cesserit quod factum est pro necessitate.

ITEM. Illud quoque precipimus, ut pro christomate, & baptismo, & sepultura, nihil unquam exigatur.

ITEM POST ALIA. Illud summo opere & apostolice auctoritatis privilegio prohibentes, ut nullus in clericali ordine constitutus, nullusque monachus, episcopus aut abbas aut cujuslibet ecclesiastica dignitatis investituram de manu laici suscipere audeat. Quòd si presumpserit, depositione multetur.

NOTÆ.

Hi canones maxima ex parte sumpti sunt ex Concilio Placentino, quod præterito mense Martio Urbanus celebraverat in Longobardia. Repetiti autem fuerunt in hoc Concilio Claromontano; ut fidem facit, præter canones Anianenses supra descriptos, Bertholdus Constantiensis in Chronico: In hac Synodo (Claromontana) Dominus Papa eadem statuta que & in præterita Synodo Placentina confirmavit.

Quinam autem Episcopi & Cardinales huic Concilio interfuerint, longum esset recensere, neque facile numerus eorum iniri potest. Illustriores nominant monachi Majoris-monasterij Turonensis in sua Narratione; de qua mentio facta est in capite XLVI. libri quinti.

CAPVT XXXII.

Synopsis.

- I. De convocacione Conciliorum regiarum. Enumeratio eorum qua supra dicta sunt.
- II. Reges semper retinuerunt convocacionem horum Conciliorum. Varia eorum nomina. Curia, Parlamentum, &c.
- III. Conventus habitii propter res ecclesiasticas sub tertia Regum nostrorum dynastia non condebantur canones. Ratio hujus instituti investigatur. Mansit tamen sua auctoritas Conciliis regijs. Probatur ex Glabro.
- IV. Item ex Sugerio. Religiosi viri apud Sugerium, & religiosi laici apud Glabrum. Probatur etiam ex auctore vite sancti Bernardi, & ex Arnulpho Lexoviensi.

I. NVNC inspiciendum est tertium caput observationum quas proposuimus in capite superiori, convocatio nimirum synodorum regiarum. Iam antea monuimus eas fuisse distinctas ab ecclesiasticis, ex eo capite, quòd ista de causis singularibus cognoscebant, Concilia verò regia causas generales tractabant, quæ pertinent ad disciplinam & politiam Ecclesiæ & Reipublicæ; adeo ut si quæpiam synodus ecclesiastica novos canones condidisset, non antè rati erant quàm in Concilio examinati & à Principe confirmati fuissent. Adnotavimus

suprà eum fuisse morem sub Pippino Rege, Carolo Magno, Ludovico Pio, & Carolo Calvo. Tum etiam observavimus ea Concilia constitisse, non solum ex Episcopis & Abbatibus, sed etiam ex Comitibus & proceribus regni ac regiis Consiliariis. Hi verò examinabant quicquid ad politiam ecclesiasticam pertinebat, Regique significabant quanam modificationes adhibendæ essent rebus circa eam constitutis.

II. Quamvis Legati in se traxissent curam convocandorum Conciliorum ecclesiasticorum, eorumque inutilitas pervicisset ut prorsus omitterentur in regno, Reges tamen prorsus retinuerunt convocationem Conciliorum regiorum, quorum per illas tempestates valida fuit auctoritas. In secunda dynastia vocabantur *Synodus*, *Conventus*, *Concilium*, *Placitum*, & *Colloquium*; in tertia verò, *Curia*, *Conventus*, *Concilium generale regni* apud Rigordum, & *Parlamentum*. Hincmarus locum ad quem Episcopi conveniebant, *Curiam* vocat. Ivo autem multoties id nomen tribuit conventui agi solito in Natali Domini, aut in Paschate, cui Episcopi & proceres regni intererant, ut in epistola c. LVIII. *Commonitorias literas mittatis Archiepiscopis & Episcopis ad Curiam que habenda est in Natali Domini Sueffionis*. Sugerius verò interpretans vocem *Colloquium*, quæ Latina est, eum conventum recepto tum Gallico vocabulo *Parlamentum* vocat. *Magnum Parlamentum congregavit*, inquit de Rege Ludovico juniore loquens. *Ibi Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates, & magna pars Baronum Francie conveniunt*. Vtrumque nomen conjungit Abbas Vrpergensis, ut conventus hujusmodi significet, *Curiale Colloquium*. Eo exemplo, Franci conventus generales nominaverunt Curias Parlamenti. quod nomen retinere corpora eorum judicum qui vice sacra judicant.

III. Ad probandum autem jus quod Regibus competit in convocandis Conciliis regiis, neque major neque illustrior auctoritas adferri potest quam ea quæ extat apud Abbatem Sugerium, qui tum summæ rerum præerat apud Gallos, pari auctoritate & gratia vigens apud Summos Pontifices & Reges Francorum. Hic ergo in vita Ludovici Junioris ait Regem illum, post ductam Burdegale anno millesimo centesimo trigésimo septimo in matrimonium Eleonoram Aquitanie Ducissam, audita patris morte, Luteriam remeasse: *que est, inquit, regni caput, & sedes regia; ubi solent Reges antiquitus conventum Prelatorum & Principum (id est, magnatum regni) evocare ad tractandum super statu Ecclesie, & de regni negotiis ordinan-*

Sugerius in Gestis
Ludovici V. 11.
cap. 1.

dum. Per illas verò tempestates hi qui conveniebant ad tractandum de rebus ecclesiasticis, nullos canones, nulla edebant statuta, procul à moribus synodorum quæ sub prima & secunda Regum nostrorum dynastia celebratæ sunt. Ea immutatio ex eo profecta est, quòd cum innumeri canones jam conditi essent, necessarium non erat ut novi conderentur; tum etiam ex eo quòd Summi Pontifices, qui antea solebant synodis provinciarum hanc curam relinquere, nondum recepto ut canones ederentur in Conciliis Romanis, eam auctoritatem ad se traxerunt, edicto ut Legati ad sedem apostolicam dimitterent cognitionem causarum. Constat quidem hoc agendi modo ademptum non fuisse Conciliis regiis jus edendorum statutorum, neque Regibus auctoritatem ea confirmandi. Tamen nusquam invenimus id à quoquam per ea tempora usurpatum. Satis esse existimabant si fidem & antiquam disciplinam intemeratam præstarent adversus novitates quas nonnulli conabantur introducere in detrimentum veterum canonum. Exempli causa, cum Robertus Rex anno decimo & septimo supra millesimum admonitus fuisset à Richardo Comite Aurelianensi in ea urbe grassari hæresim quandam novorum Manichæorum, eò accessit, habitòque regio conventu Episcoporum, Abbatum, illustriorumque ac religiosorum laicorum, inquiri jussit quinam hujus impietatis auctores fautoresve essent. Cum autem compertum fuisset duos viros præcipuos è clero, Heribertum videlicet, & Lisoiam, capita esse hujus sectæ; cum frustra admoniti fuissent ut insanam illam opinionem deponerent, Rex ex sententia omnium laicorum, eos igne cremari jussit; ut testatur Rodolphus Glaber, hujus temporis scriptor: *Quantocyns Aurelianus properans, convocatis plurimis Episcopis & Abbatibus, ac religiosi quibusque laicis, acerrimè cepit perquirari qui essent auctores hujus perversi dogmatis. Dicitur est eis quoniam nisi celerius ad sanam fidei mentem redeant, Regis jussu, & univèrsa plebis consensu, igne essent protinus crematuri*. Necessarium autem non erat ut Romana sedis sententia expectaretur, tamen de hæresi ageretur; quoniam nova non erat, aut dubia, sed vetus hæresis, jam olim apertè damnata in veteribus Conciliis.

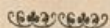
IV. At in schismate quod in Ecclesia Romana emerit inter Innocentium secundum Papam & Petrum Leonis anno millesimo centesimo trigésimo, Rex Francorum Ludovicus, edoceri cupiens utrius communionem amplecti deberet, Concilium regium convocavit apud Stampas; ubi congregavit Archi-

episcopos, Episcopos, Abbates, & alios viros religiosos, id est, laicos. Electi virtutes potius examinatae sunt quam ipsa electio. Nam quamvis major eligentium pars in Petrum Leonis inclinasset, Rex tamen, ex sententia Ecclesiae Gallicanae, Innocentio adhæsit, qui & propriis virtutibus juvabatur & eorum meritis à quibus electus erat. Regem porrò convocasse hoc Concilium testatur his verbis Sugerius: *Quo Rex, ut erat piissimus Ecclesie defensor, cito compunctus, Concilium Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum, & religiosorum virorum, Stampis convocat, & eorum consilio magis de persona quam de electione investigans &c.* Existimandum autem non est magnates regni non interfuisse huic conventui. Nam præterquam quòd verba illa Sugerij, & religiosorum virorum, id satis testantur, (juxta modum loquendi à Glabro usurpatum, qui *religiosos laicos* vocat proceres qui Roberti Regis jussu convenerunt apud urbem Aurelianensem) extat etiam dilerta ejus rei probatio apud Bernardum Abbatem Bonævalis. Narrat ille, in libro secundo de vita sancti Bernardi Claravallensis Abbatis, sanctum illum ad Concilium illud fuisse evocatum, Regem autem, Episcopos, & proceres communi consilio integrum hoc negotium ejus judicio prorsus permisisse. Vnde pater magnates regni ei Concilio interfuisse. *Vbi verò ad locum ventum est, inquit, celebrato prius jejunio, & precibus ad Deum factis, cum de eodem verbo tractaturi Rex & Episcopi cum Principibus confedisissent, unum omnium consilium fuit, una sententia, ut negotium Dei famulo imponeretur, & ex ore ejus tota causa penderet.*

ADDITIO

STEPHANI BALUZII.

ILLUSTRE est in eam rem testimonium Arnulphi Sagienfis Archidiaconi, tum temporis adversus Gerardum Episcopum Engolismensem Petri Leonis in Aquitania Legatum scribentis. Ait ergo Arnulphus in capite quinto: *Nuntiato in Gallis schismate, dum pro partibus vario favore multi multa loquuntur, fidelisque populus ancipiti raptatur errore, primus Regem catholicus Princeps Rex Francorum Ludovicus occurrit. Is vocatis Episcopis, & omnibus qui probate religionis in Gallis habebantur, convocato etiam clero regniq; majoribus, Concilium statuit generale. Tractatus ille Arnulphi Sagienfis Archidiaconi, qui dein antistes Lexoviensis fuit, editus est ab amicissimo viro Domino Luca Dacherio monacho Benedictino in tomo secundo Spicilegij veterum scriptorum pag. 336.*

Tom. II.

CAPVT XXXIII.

Synopsis.

I. Conciliorum regionum præcipua cura erat, videre ne quid detrimenti caperent antiqua Regis & Ecclesie Gallicanae jura. Procerum presentia justam Episcopis causam subministrabat qua se apud Summum Pontificem excusarent, si recederent ab institutis Curia Romanae. Probatur ex Ivone Carnotensi. Episcopi homagium Regi præstare coacti, quanquam aliud statuisent Romani Pontifices.

II. Probatur item ex literis à clero Gallicano ad Bonifacium octavum scriptis. Ex iis colligitur, non solum Episcopos, sed etiam laicos, censuisse de politia ecclesiastica. Tum, Proceres & populum continere solitos in officio clorum.

III. Hunc coactum obtendebant Episcopi Gallicani, quoties Italicas artes eludere destinaverant. Probatur ex iis que in urbe Bivrigensi contigerunt anno 1226. apud Mattheum Parisium.

I. PRÆCIPUA horum conventuum cura erat, videre ne prætextu novitatum quæ in politiam ecclesiasticam introducebantur, quid detrimenti caperent antiqua Regis & Ecclesie Gallicanae jura. Ea autem erat temporum illorum cautio, ut quoniam deliberatio fieri debebat à corpore Concilij, causarum definitio non permitteretur solis Episcopis, quos jam Vaticanæ fulmina terruerant, sed magnatum etiam regni sententia adjungeretur, qui personarum ecclesiasticarum corpus compellebant æquitatis rationem habere. Coactus enim ille & efflagitatio laicorum justam Episcopis causam subministrabat, qua se apud Summum Pontificem excusare possent, cum se accommodaverant ad eorum voluntatem. Sed tamen id aliquo exemplo probandum est. Extant autem duo valde illustria. Primum petitur ex Ivone Episcopo Carnotensi: qui ad Paschalem secundum Papam scribens circa annum MCVIII. narrat quid actum fuisset in Curia seu Parlamento quod Rex Philippus primus in festo Natalis Domini habuerat apud urbem Aurelianensem. Agebatur de restitutione Radulfi Archiepiscopi Remensis, ejusque Ecclesie possessione abjudicanda Gervasio. Negotium autem illud Ivo valde urgebat apud Regem. Is verò consensit ut Radulfus se sisteret Curia: mox habenda, in qua agitari posset hoc negotium cum proceribus regni. *Adquievit tandem precibus nostris, inquit Ivo, & concessit ut cum ad Curiam suam, que Aurelianis in Natali Domini congreganda erat, securè adduceremus, & ibi cum eo & cum Principibus regni de hoc negotio, quantum fieri posset salva regni integri-*

O o ij